

Jan Tomczak

"Jugendgottesdienste - Denkanstöße, Predigthilfen, Fürbitten", Gerhard Eberts, München-Luzern 1975-1976 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/2, 200-201

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nabożeństw, jak to uczynili autorzy w swych propozycjach. W nabożeństwach dla najmłodszych starają się o plastyczność, urozmaicenie, język dziecięcy, o wąski zakres tematu, ale rozbudowany w sposób pogłębiony, o wychodzenie z doświadczeń ludzkich, które umożliwiają dzieciom zrozumienie Bożego przebaczenia. Takie nabożeństwa uważają za możliwe do przeprowadzenia w dwóch etapach: przygotowania (np. na początku Adwentu) i realizacji liturgicznej (np. w okresie Bożego Narodzenia).

Twórcy modeli dla starszych dzieci zamierzeli przez wychowanie do pokuty kształtować człowieka kochającego, a nie „dzielnego” zachowawcę przykazań.

O wiele więcej trudności nastęrcza wychowanie do pokuty, szczególnie indywidualna spowiedź u młodzieży, u której trzeba pokonać najpierw nastawienia przeciwne postawie pokutnej i spowiedzi. Stąd autorzy szczególnie zwracają uwagę na momenty przygotowujące, które powinny usuwać uprzedzenia i wytwarzać odpowiednią atmosferę dla postawy pokutnej i sakramentu nawrócenia. Starają się swoje nabożeństwa mocno osadzić w codziennym życiu i oprzeć na doświadczeniach młodzieży. Chcą oddziaływać na całego człowieka poprzez stosowanie pomocy muzycznych i wizualnych, dzięki którym chyba najwięcej angażuje się sferę emocjonalną młodzieży, bez czego nie może być mowy o postawie nawrócenia.

Na zakończenie można powiedzieć, że omawiana książka świadczy o niemałej trosce autorów o to, aby młodzież i dzieci były wychowywane w autentycznie chrześcijańskim duchu pokuty, ukazanym w najnowszych wypowiedziach Kościoła.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Gerhard EBERTS, *Jugendgottesdienste — Denkanstöße, Predigthilfen, Fürbitten*, München-Luzern 1975-1976, Rex-Verlag, s. 119+128.

Spotkania modlitewne młodzieży zarówno w formie różnych nabożeństw, jak i w czasie Mszy św. tym więcej angażują młodych ludzi, przenikają swoją treścią do ich świadomości i pozwalają przeżywać egzystencjalnie tajemnice zbawienia, im staranniej są przemyślane i przygotowane, zwłaszcza gdy to przygotowanie odbywa się wspólnie z uczestnikami. Gdy młodzież wciągnięta jest w urządzenie wspomnianych spotkań, lepiej uwzględnić się w nich osobiste sytuacje życiowe młodych ludzi i język przemawiający do ich umysłów.

Przygotowanie odpowiednich nabożeństw nastęrcza pewne trudności i wymaga niemało czasu. Te względy skłoniły autora do napisania i wydania omawianych książek, w których opublikował materiał na 42 spotkania modlitewne z młodzieżą.

Teksty nabożeństw powstały w dużej mierze dzięki spotkaniom z młodymi ludźmi. Autor nie chce osłabiać inicjatywy i pomysłów u duszpasterzy i młodzieży w organizowaniu wspólnej modlitwy. Pragnie jednak przyjąć swoimi opracowaniami z pomocą wszystkim, którzy pragną ułatwiać młodzieży modlitewny kontakt z Bogiem. Stąd nie uważa opublikowanych tekstów za materiały, którymi można się posługiwać bez osobistych przemyśleń i uwzględniania konkretnych sytuacji oraz potrzeb młodych ludzi. Traktuje je raczej jako teksty robocze, które potrzebują uzupełnienia i skonkretyzowania.

Już żywe zainteresowanie pierwszym tomem wykazało, że zarówno język jak i tematy opracowanych materiałów odpowiadają potrzebom odbiorców, choć autor nie posługuje się modnymi chwytami czy ujęciami. Tematy zostały ukierunkowane głównie na orędzie Ewangelii. Porusza w nich przede wszystkim podstawowe i trudne zagadnienia religijne, np. jak poznajemy Boga i jak winniśmy wierzyć w Niego; ile kosztuje być chrześcijaninem; kim jest dla nas Chrystus; co znaczy szukać sprawiedliwości; jaką wymowę i znaczenie ma w naszym życiu krzyż; jak chrześcijanie winni przeżywać udręki

prześladowanych braci w wierze, dążenie do pokoju prawdziwego między narodami czy odpowiedzialność za świat. Przytoczone przykładowo tematy świadczą, jak aktualne są problemy wybrane na spotkania modlitewne młodzieży. Jeszcze wyraźniej elementy aktualne i egzystencjalne widać w ujęciu zagadnień oraz w sposobie przeprowadzenia rozważań i w formie modlitw.

Każdy temat zwłaszcza w tomie pierwszym jest przeprowadzony zasadniczo według określonego jednakowego schematu. A więc najpierw idą rozważania i refleksje, które mają pobudzić do myślenia. Potem następuje jedna modlitwa wzorowana na *Kyrie*, a druga przypominająca kolektę. Po niej podaje autor tylko w odnośnikach jedno lub dwa czytania Pisma św. do wyboru, rozważania medytacyjne, modlitwę wiernych, modlitwę nad darami i na zakończenie. Od wymienionego schematu odstępkuje nieco autor w drugim tomie, w którym przede wszystkim są odnośniki do dwóch czytań Pisma św., czasem brakuje modlitwy w formie *Kyrie*, a zawsze nad darami. Nieraz są podane także inne teksty modlitw lub śpiewów, głównie między czytaniem.

Przedstawiony schemat ukazuje, że teksty omawianych tomów mogą być wykorzystane nie tylko w czasie różnych nabożeństw, ale również w mszach młodzieżowych i to wielokrotnie w ciągu roku, zwłaszcza w zwykłym czasie, co jest ułatwione przez podany na końcu każdego tomu alfabetyczny zestaw haseł. Nie ma natomiast z góry ustalenia tekstów na jakieś konkretne okazje. Warto zaznaczyć, że opublikowanymi tekstami może się posługiwać zarówno kapłan, jak i sama młodzież np. przez powolne recytowanie.

Opracowania mogą przyczynić się do przerzucenia mostów między spotkaniami modlitewnymi młodzieży i dorosłych całej wspólnoty parafialnej. Tak przygotowane spotkania modlitewne młodzieży mogą ubogacić nabożeństwa całej gminy wiernych i pomóc równocześnie młodym ludziom wrosnąć we wspólnotę dorosłych, a dorosłym lepiej zrozumieć młodzież i jej problemy. Zawarte w przedstawianych tomach materiały przygotował autor przede wszystkim dla młodzieży katolickiej i protestanckiej, mając również nadzieję, że pomoga i innym ludziom w drodze do Boga.

Lektura pozycji może pomóc w niejednym nie tylko zajmującym się duszpasterstwem młodzieży, ale również każdemu, kto sam i we wspólnocie szuka kontaktu z Bogiem i drugim w tym pragnie pomóc.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Klaus WINKLER, *Emanzipation in der Familie*, München-Mainz 1976, Chr. Kaiser Verlag — Matthias-Grünewald-Verlag, s. 96.

Autor pragnie zachęcić czytelników, aby odważyli się jeszcze raz prze-myśleć swoje życie rodzinne i na nowo je kształtować. Wykorzystał doświadczenia zdobyte we własnej rodzinie i w ciągu długoletniego udzielania porad różnym ludziom. Wydał swoją pracę w przekonaniu, że osoby dążące do emancypacji w swoich rodzinach, będą umiały skorzystać z ukazanych rozwiązań i wskazań we własnych sytuacjach życiowych. Autorowi zależy na tym, aby uczynić osobistym problemem czytelników sprawę, która dotyczy wszystkich ludzi, a jest uważana za abstrakcyjną i przez to traktowana w oderwaniu od własnych przeżyć. Nie chodzi więc w książce o rozprawianie filozoficzne na temat emancypacji w rodzinie. Aby mogła dokonywać się zmiana w kierunku emancypacji, musi być zaangażowany w tym procesie cały człowiek ze wszystkimi sferami życia emocjonalnego, duchowego i psychicznego. Autor pragnie pomóc przez książkę do przekształcenia życia w rodzinie, którego skutkiem ma być stworzenie modelu możliwie najbardziej sprzyjającego szczęściu. Chodzi oczywiście o model praktyczny, a nie teoretyczny.

Klaus Winkler przedstawiając tradycyjną strukturę rodziny i próby nowoczesnych rozwiązań, ukazuje, że życie w rodzinie dostarcza wiele możliwości do emancypacji, gdy zachodzi szerokie otwarcie się na zewnątrz i swo-